

1. Obiekt

28/1

"CHATA" ŻEROMSKIEGO OB. MUZEUM, STUDNIA, OGRODZENIE.

2. Czas powstania

1905 r.

3. Miejscowość

NAŁĘCZÓW

4. Adres

ul. S. Żeromskiego 8
24-140 Nałęczów

nr hipoteczny

lub. ewid. gruntów

5. Przynależność administracyjna

lubelskie

województwo

gmina Nałęczów *pa. Puławski*

6. Poprzednie nazwy miejscowości

J.W.

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975

województwo lubelskie

powiat Puławy

8. Właściciel i jego adres

Muzeum Lubelskie w Lublinie
ul. Zamkowa 9
Lublin.

9. Użytkownik i jego adres

Muzeum S. Żeromskiego
ul. S. Żeromskiego 8
24-140 Nałęczów.

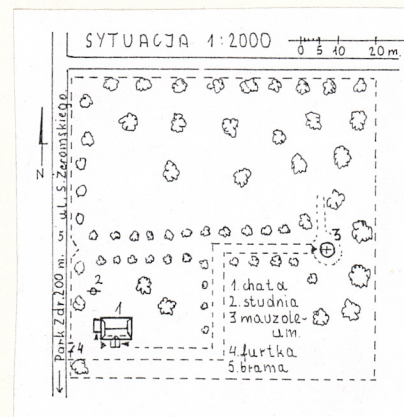
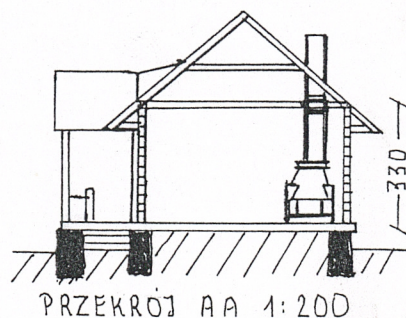
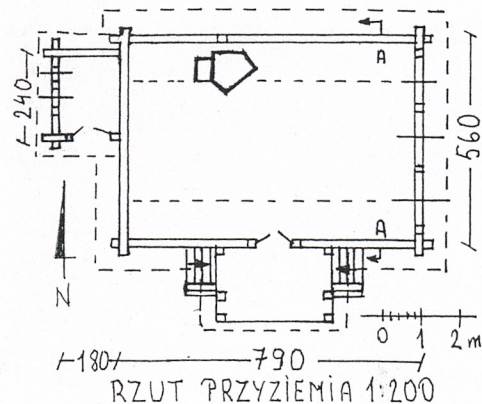
10. Rejestr zabytków

Nr A/824

data 27.08.1981 r.

Fot. 1. Widok od pd.-wsch.

Budowę "chaty" jako miejsca do pracy rozpoczął Żeromski na wiosnę 1905 r. Projekt wykonał Jan Koszczyc-Witkiewicz. Przy pracach ciesielskich zatrudnieni byli: majster Jan Hański ze wsi Drzewce, Piotr Łuka, Leopold Krajewski, Jan Ratajewski, Józef Orszczyński, Mateusz Pakuła. Budowę ukończono jesienią 1905 r. W roku 1925 Oktawia Żeromska zapisała w testamencie "chatę" Związłowi Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w Warszawie, z przeznaczeniem na muzeum pisarza. Muzeum otwarto 17 czerwca 1928 r. Jednym z jego kuratorów został Jan Koszczyc-Witkiewicz. W czasie wojny muzeum było nieczynne, opiekował się nim Witkiewicz. Po wojnie muzeum przeszło na własność Ministerstwa Kultury i Sztuki. Obecnie funkcjonuje jako filia Muzeum Lubelskiego w Lublinie. W 1928 r. kaflowy piec w "chacie" zastąpiono przez bielony piec-kominek w stylu zakopiańskim. W 1931 r. do "chaty" dostawiono przybudówkę wg. projektu Witkiewicza, jako pomieszczenie dla kustosa. Już po śmierci Żeromskiego działkę ogrodzono; z trzech stron drucianą siatką, od zach. płotem sztachetowym, z furtką w stylu zakopiańskim projektu Jana Koszczyc-Witkiewicza. W latach 40-tych z tyłu "chaty" wykopano studnię, którą nakryto gontowym daszkiem również projektu Witkiewicza. Zachowane pierwotne ocembrowanie studni.

Sytuacja: Obiekt zlokalizowany w centralnej części Nałęczowa, na szczycie Armatniej Góry, po wsch. stronie ulicy S. Żeromskiego, ok. 200 m. na północ od drogi Lublin-Kazimierz i Parku Zdrojowego. Działka od zach. ogrodzona płotem sztachetowym, z pozostałych stron drucianą siatką. Za "chatą" od pn. studnia. W pn.-wsch. części działki Mauzoleum Adama Żeromskiego. Przy furtce kilka pomnikowych okazów topoli białolistnej, dalej na pn. wzdłuż granicy działki kilka starych buków. Wzdłuż pn. granicy działki lipowa aleja. W otoczeniu mauzoleum dęby i kilka świerków. Od ulicy do mauzoleum prowadzi aleja obsadzona tujami.

Materiał, konstrukcja, technika: Podmurówka z łupanego kamienia wapiennego. Ściany "chaty" i przybudówki z tartego drewna sosnowego gr. 9,5 cm. Belki ścian łączone w węgły na rybi ogon. W ścianie pn. łątka. Podwalina dębowa gr. 14 cm. Pułap z sosnowych desek. Dach konstrukcji krótkowo-płatwiowej, usztywniony jętkami. Płatwie oparte na ostatnich belkach ścian. Brak belek pułapowych. Dach ganku wsparty na czterech drewnianych słupach. Dachy "chaty", przybudówki i ganku kryte gontem. Szczczyty dachów szalowane deskami. W izbie, przybudówce i na ganku deskowe podłogi oparte na drewnianych legarach. Otwory drzwiowe w węgarach; do chaty zamknięty łukiem odcinkowym, do przybudówki prostokątny. Otwory okienne arkadowe ujęte w słupy. Drzwi do "chaty" dwuskrzydłowe spągowe, do przybudówki dwuskrzydłowe, płycinowe, z ozdobnymi, kutymi klamkami. Okna dwuskrzydłowe, czteropolowe. Schody na ganek drewniane. Ganek do wysokości 1 m. oszalowany deskami.

Rzut: Obiekt założony na planie prostokąta, szerokofrontowy, jednoprzestrzenny, z prostokątną przybudówką od zach. i prostokątnym gankiem od pd.

Bryła: Budynek o bryle zwartej, jednokondygnacyjny, bez podpiwniczenia, z przybudówką i gankiem. Nakryty wysokim półszczytowym dachem. W pd. połąci dwie lukarny nakryte pulpitemi daszkami, z dwuskrzydłowymi czteropolowymi oknami. W połąci pn. powieka i komin z ozdobnym zwieńczeniem w formie kielicha kwiatu. Przybudówka kryta daszkiem pulpitem z powieką, dach ganku dwuspadowy. Gonty pd. połąci dachu "chaty" i zachodniej połąci ganku wysunięte powyżej grzbietu kalenicy zakończone ozdobnie tworzą rodzaj ażurowego grzebienia. Szczczyty dachu "chaty" z dwustopniowymi daszkami okapnikowymi, ozdobione motywem wschodzącego słońca, zwieńczone ozdobnymi sterczynami w formie stylizowanego kielicha kwiatu. Szczyt ganku ozdobiony motywem słońca, z analogiczną sterczyną.

Elewacje: W dolnej części budynku widoczna podmurówka z białego kamienia. Ściany na zewnątrz z surowego impregnowanego drewna, bez podziałów architektonicznych.

Elewacja frontowa/pd. jednoosiowa z odcinkowo zamkniętym otworem drzwiowym poprzedzonym gankiem na osi. Słupy wspierające dach ganku ze ściętymi kantami, deski oszalowania ganku zdobione wyciętymi motywami kwiatowymi. Na osi podmurówki ganku niewielki zamknięty łukiem otwór. **Elewacja wsch.** trójosiowa z trzema arkadowymi oknami. **Elewacja tylna/pn.** ślepa z pionowym słupem w zach. części. Ściana zachodnia ślepa w pn. części poprzedzona przybudówką. W ścianie przybudówki dwa niewielkie arkadowe okienka.

Wnętrze: Jednoprzestrzenne, z surowego impregnowanego drewna. U góry otwarte do wysokości jętek, na których oparte deski pułapu.

Wyposażenie: W izbie kominek z okapem, otynkowany i bielony, zwieńczony gzymsem. Słup kominowy otynkowany i bielony, w górnej części zdobiony dwoma kilkustopniowymi gzymсами oddzielonymi kanelowaną opaską.

Instalacje: Budynek posiada instalację elektryczną i odgromową.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
ok.260 m ³	pow.zab.53 m ²	pracownia pisarza	muzeum
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja (po 1945 r.)		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
<p>W latach 50-tych i 1983-84 wymieniono gonty na dachu "chaty". W latach 90-tych wykonano remont podmurówki. W latach 90-tych wymieniono więźbę i pokrycie dachu studni. Kilkakrotnie wymieniano sztachety i furtkę w ogrodzeniu. Istniejącą furtkę na wzór pierwotnej wykonano w 1992 r.</p>		<p>Stan zachowania ścian od zewnątrz i wewnątrz dobry. Konstrukcja i pokrycie dachu oraz podłogi w stanie dobrym. Drewno częściowo porażone przez pasożyty. Ogólny stan zachowania studni dobry. Ogólny stan zachowania drewnianej części ogrodzenia dobry, siatka ogrodzeniowa w stanie złym, w znacznym stopniu skorodowana.</p>	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie			
brak			

21. Akta archiwalne i źródła ikonograficzne (rodzaj, numer i miejsce przechowywania)

23. Uwagi różne

24. Opracowanie karty ewidencyjnej

tekst ..... mgr K. Słowik 09.2001 r. ....
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki ..... J.W. ....
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. .... J.W. ....
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów ..... W.O.S.O.Z. Lublin. ....

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

22. Bibliografia

Mironowicz-Panek M: Muzeum Stefana Żeromskiego w Nałęczowie.
Lublin 1993.
Leśniakowska M: Architekt J. Koszczyc-Witkiewicz/1881-1958/i
budowanie w jego czasach.
Warszawa 1998.

25. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

26. Załączniki

Wkładka nr 1,2,3.

1. Miejscowość. Nałęczów	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina ..... Nałęczów		
3. Województwo lubelskie	"CHATA" ŻEROMSKIEGO	11 fotografii.

Fot.2.Widok od pn.-wsch. Fot.3.Widok od pd.-zach.

Fot.4.Widok od pd.

Fot.5.Drzwi do przybudówki.

K.Słowik.09.2001 r.

Wkładkę założył: .....

W.O.S.O.Z.Lublin.

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Fot.6.Fragm.ganku.

Fot.7.Komin.

Fot.8.Zwęgłowanie ścian.

Fot.9.Kominek.

Fot.10.Fragm.dachu.

Fot.11.Fragm.wnętrza. Fot.12.Fragm.wnętrza.

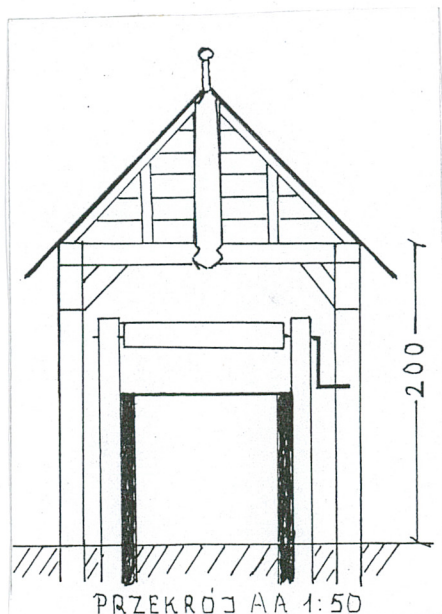
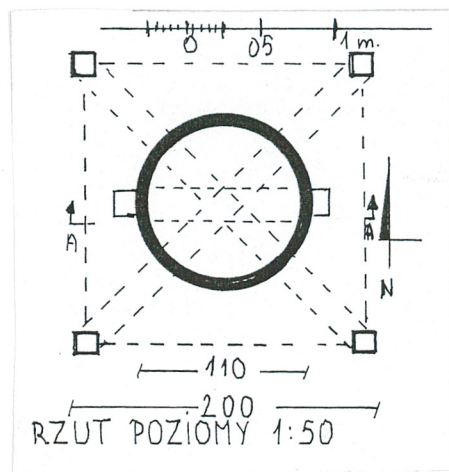

1. Miejscowość. .... NAŁĘCZÓW	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina ..... Nałęczów		
3. Województwo Lubelskie	STUDNIA PRZY MUZEUM ŻEROMSKIEGO.	Opis.rysunki,3 fotografie.

Wykopana w ziemi studnia wyłożona betonowymi kręgami wychodzącymi ponad powierzchnię ziemi na wysokość 1 m.śr.110cm. Przykryta klapą z desek.Kołowrót drewniany z żelazną korbą podtrzymywany przez dwa wkopane w ziemię słupy o przekroju 16x11 cm.Nad studnią brogowy dach kryty gontem,zwieńczony ozdobną sterczyną zakończoną kuliście.Dach konstrukcji krokwiowo-płatwiowej wsparty na czterech wkopanych w ziemię słupach o przekroju 15x15 cm.Oparte na końcach słupów płatwie połączone z słupami za pomocą zastrzałów.Narożne krokwie połączone po przekątnej podwójnymi deskami.W miejscu skrzyżowania desek przechodzi drewniana belka przechodząca u góry przez dach i zakończona sterczyną,od dołu na wysokości płatwi zakończona ozdobnie wyprofilowaną głowicą.

Pow.zab.4 m.² głęb.18 m.

Fot.1.Widok od pn.

Wkładkę założył: **K.Słowik.09.2001 r.**
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: **W.O.S.O.Z.Lublin.**

Fot.2.Widok od pn.-wsch.

Fot.3.Konstrukcja dachu.

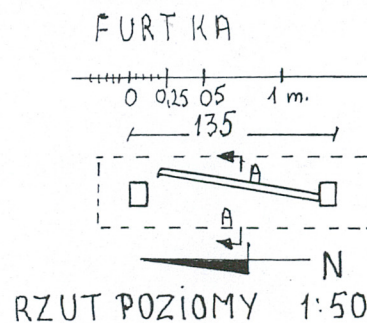

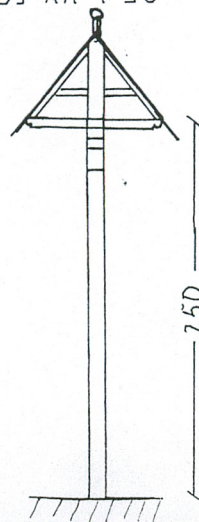
1. Miejscowość..... Nałęczów	4. Obiekt (nazwa jak w karcie) Ogrodzenie działki przy Muzeum S. Żeromskiego.	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego) Opis, rysunki, 4 fotografie.
2. Gmina..... Nałęczów		
3. Województwo..... lubelskie		

Od strony ulicy Żeromskiego/zach./ działka ogrodzona płotem sztachetowym. Prześła płotu dł. 3 m. Drewniane słupki ogrodzenia wkopane w ziemię, u góry zakończone ozdobnie wyprofilowanymi głowicami. Sztachety w części pd./4 prześła/ starsze ścięte w szpic, w pozostałej części nowe zakończone w kształcie grotów. Brama wjazdowa dwuskrzydłowa. W odl. 9 m. od pd. narożnika furta w stylu zakopiańskim, wykonana na wzór pierwotnej projektu Jana Koszczyc-Witkiewicza. Furta jednoskrzydłowa, z półszczytowym daszkiem krytym gontem, wspartym na dwóch słupkach o przekroju 15x15 cm. Szczyciki daszku oszalowane pionowo deskami. Na końcach kalenicy ozdobne sterczyny. Otwór wejściowy zamknięty u góry rodzajem półkolistego nadproża. Powyżej nadproża pozioma beleczka z ozdobnie wyprofilowanymi końcami. Z pozostałych stron działka ogrodzona drucianą siatką rozpiętą na ramach z kątownika zamocowanych w betonowym fundamencie. Działka ma kształt kwadratu o wymiarach 80x80 cm..

Fot. 1. Fragm. płotu i furta.

PRZESŁA AA 1:50

K. Słowik. 09.2001 r.

Wkładkę założył: .....

(imię, nazwisko, data)

W.O.S.O.Z. Lublin.

Miejsce przechowywania negatywów: .....

Fot.2.Furtka.

Fot.3.Brama.

Fot.4.Fragm.starego i nowego płotu.

